

## Verksamhet

Djurhållning  
Lappo

## Beslut om föreläggande

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) förelade er muntligen den 22.11.2024 med stöd av 49 § i djurskyddslagen (1998:95) att:

1. Se till att alla djur har fri tillgång till vatten. Vattnet får inte frysa.  
Tidsfrist: genast.
2. Se till att alla djur har ändamålsenligt väderskydd med torra och rena liggplatser så att alla djur kan ligga ner samtidigt.  
Tidsfrist: 25.11.2024
3. Se till att avlägsna skaderisker från djurens inhägnader.  
Tidsfrist 25.11.2024
4. Se till att det finns tillräcklig belysning som möjliggör tillsyn av djuren oavsett tid på dygnet.  
Tidsfrist: 15.12.2024

ÅMHM ska informeras när åtgärderna är utförda.

## Motivering

1. Vid inspektionen den 22.11.2024 var samtliga utegående djur utan tillgång till vatten då det var antingen slut eller helt genomfruset. Vatten åt djuren kunde inte ordnas under inspektionen då djurhållaren inte var på plats när inspektionen ägde rum. Vädret var vid inspektionen inte exceptionellt kallt (cirka 3-4 minusgrader) och en stor hink uppvärmt vatten hade inte genomfrusit om det hade getts på morgonen. Det användes heller inga isolerade eller uppvärmda baljor. Det anses därför inte ha varit omöjligt att erbjuda djuren fri tillgång till vatten.

Vatten är existentiellt viktigt för alla djur och behövs till exempel för temperaturregulering, saltbalansreglering, matsmältning och utsöndring av slaggämnen. Brist på vatten orsakar mycket snabbt allvarliga hälsorisker och utsätter djuret till exempel för tarm-, njur- och urinproblem.

Otillräcklig vattenförsörjning orsakar en stark känsla av törst och uttorkning, vilket leder till onödig smärta och lidande.

*Djur skall ges tillräckligt med lämplig föda, vätska och skötsel samt ges tillräcklig tillsyn. (DSL 6§)*

*Djuren bör alltid ha fri tillgång till vatten. Om det inte är möjligt skall de få vatten minst två gånger per dygn. (DSF 3§)*

2. Vid inspektionen den 22.11.2024 hade de utegående djuren inga torra liggplatser, utom baggarna, som hade några torra liggplatser under ett väderskydd utan väggar; liggplatserna bedömdes inte räcka för alla baggarna i inhägnaden då det snöade in under en del av ytan. De övriga utegående djuren hade delvis lite skog som väderskydd, som dock inte var tillräcklig tät för att erbjuda torra (dvs. ej snöbetäckta) liggtytor som inte var frusna.

Djur som tvingas ligga på blöta liggplatser utsätts för onödigt lidande då dessa liggplatser bjuder på dålig liggkomfort och blöter ner djuren. Blöt päls/ull tappar sin förmåga för termoreglering och djuren riskerar att bli nedkylda. Huden inunder blöt päls mjukas upp vilket predisponerar för hudsjukdomar och hudinfektioner, vilket utsätter djuren för onödigt lidande. Får tillbringar en betydande del av dagen liggande för att idissla och vila vilket gör det synnerligen viktigt för dem att ha torra och rena liggplatser. Vintern på Åland brukar bjuda på omväxlande temperaturer som pendlar mellan några plusgrader och några minusgrader, vilket kan förvandla en snöbetäckt liggtyta till en slaskig sörja på mindre än ett dygn. Även om får tack vare sin ull kan klara sig relativt bra på rena, snöbetäckta ytor är de känsliga för blöta liggtytor och även ihållande kraftigt regn som även det förekommer frekvent under den åländska hösten/vintern. Fåren behöver därför ett ändamålsenligt väderskydd redan under hösten, där de kan torka efter att ha blivit blöta och där de även kan ligga utan att blöta ner ullen.

*Djur som hålls ute året om skall ha tillgång till ligghall, hydda eller motsvarande, som ger dem skydd mot väder och vind samt en torr och ren liggplats som inte får frysa till och som är så stor att alla djur kan ligga ner samtidigt. (DSF 21§)*

3. Vid inspektionen den 22.11.2024 observerades flera föremål eller förhållanden i fårens inhägnader som kunde utsätta djuren för skador. I rastgården utanför tackornas ligghall var staketet i dåligt skick i ett hörn, där fanns även lösa kablar/eltråd som hängde in i inhägnaden. I baggarnas inhägnad fanns ett flertal metallföremål som fåren riskerade trampa i,

skära sig på eller sticka sig på eller på annat sätt göra sig illa på.

När djur tillåts röra sig bland till exempel vassa föremål riskerar de att trampa på dem eller skada sig på dem när de trängs förbi eller av nyfikenhet går nära dem. Djuren kan även använda föremål för att klia sig mot och riskerar då stick- eller skärsår om föremålen är vassa. Får är flyktdjur och om de skräms upp kan de skena i väg utan att se sig för och riskerar även då att skada sig på utstickande kanter med mera. Under vinterhalvåret kan dessutom snön gömma spikar med mera under sig vilket ytterligare ökar risken att djuren trampar på dem.

*Djur skall behandlas väl och med fasta skötselrutiner samt skyddas mot onödigt lidande, stress och sjukdom. De skall hållas och skötas i en god miljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. (DSF 1§)*

*Betesmarker, rastgårdar och drivningsvägar skall vara fria från främmande föremål som kan skada djuren. Stängslet skall vara utformat så att djur under normala förhållanden inte skadas. (DSF 21§)*

4. Vid inspektionen den 22.11.2024 saknades belysning i ligghallen.

Tillräcklig belysning behövs för att kunna se till djuren ordentligt. En stark pannlampa uppfyller inte kraven på tillräcklig belysning eftersom det är lätt att missa enstaka djurs skador eller avvikande beteende med endast en fokal ljuskälla. På vintermånaderna kan det vara mörkt under en stor del av dygnet och vissa dagar blir det knappt ljust alls så att den naturliga belysningen i en byggnad blir för lite för att lätt kunna upptäcka skadade eller sjuka djur eller förhållanden på utrymmena som kräver åtgärder.

*Ett djurstall skall om möjligt vara försett med fönster för dagsljus och belysningen skall vara lämplig för inspektion och skötsel av djuren samt tillgodose djurens fysiologiska och beteendemässiga behov. (DSF 4§)*

## Hörande

I enlighet med 52 § djurskyddslagen (1998:95) för landskapet Åland hördes

djurhållarna muntligen via telefon inför beslutsfattning.

*Djurhållaren ansåg att det var rimligt att fåren skulle ha fri tillgång till vatten och att det behövde ordnas omgående. Han ansåg även att det var rimligt att fåren som ännu gick utomhus skulle tas in nu under helgen, det har även varit hans plan. Djurhållaren höll även med om nödvändig belysning i stallarna och trodde att han kunde fixa det redan före 15.12.2024.*

Efter hörandet utfärdades det muntliga beslutet om att vidta de föreslagna åtgärderna senast vid de ovan angivna tidpunkterna.

### **Tillämpad lagstiftning**

Djurskyddslagen (1998:95) för landskapet Åland (DSL)  
Djurskyddsförordningen (1998:96) (DSF)

### **Bakgrund**

Den 19.11.2024 inkom en anmälan om misstanke om vanvård av får.

Den 22.11.2024 utfördes en inspektion där brister konstaterades.

### **Avgift**

Totalt 270 €. Myndighetens handläggningstid för ärendet uppgår till 3 timmar.

För handläggning av ärendet uppbärs en avgift om 90 euro per arbetad timme enligt avgiftstabell 8 i Ålands landskapsregerings beslut om taxa för Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Taxan finns på [amhm.ax/avgifter](http://amhm.ax/avgifter).

### **Besvär och tillämpning av beslutet**

Detta beslut kan överklagas till Ålands förvaltningsdomstol. Besväransvisning bifogas. Detta beslut måste tillämpas även om det överklagas, om inte förvaltningsdomstolen beslutar annat.

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet



Erica Danielsson  
Sektionschef  
Beslutande

Annett Pfeifer  
Praktiserande veterinär  
Föredragande

***Bilaga***

1. Besvärsanvisning
2. Faktura (ej vid e-faktura)